

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae

Zanchi, Lelio

Veronae, M. D. LXXXVI.

Sexagesimum Nonum Priuilegium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

- 3 Præscriptio in nulla parte debet habere malam fidem.
- 4 Peccatum est, quod non est ex fide.
- 5 Constitutio, quæ non est nec iusta nec honesta est ipso iure nulla.
- 6 Lex non potest dici si continet peccatum. Idem si continet inhonestum.
- 7 Præscriptio tria habere debet ad hoc, vt valeat bonam, fidem, titulum, continuatam, possessionem.
- 8 Præscriptio interrumpitur multis casibus, per petitionem, per legatum, per protestationem, per ædificationem cum sequentibus vsque in fine.
- 9 Præscriptio de iure canonico impeditur per missionem executoris.
- 10 Impræscriptibilia sunt libertas, Tributum, Decima, seruitus, quæ causam continuam non habet cum alijs.
- 11 Fides bona vel mala in præscriptione quomodo probatur.
- 12 Ecclesia Romana sola gaudet in præscriptione spacio centum annorum.

Sexagesimum Nonum Priuilegium.

- 1 CCLESIA gaudet priuilegio, † quod nec in iure canonico, nec ciuili valet præscriptio cum mala fide. Nam quicumque facit contra conscientiam, ædificat ad gehennam, & ideo statuit Concilium, quod nulla valeat præscriptio absque bona fide, tam canonica, quam ciuilis. † Quia generaliter omni consuetudini, & constitutioni derogandum est, quæ sine peccato mortali seruari non potest. Ideo oportet vt † qui rem alterius præscribit, quod in nulla parte præscriptionis habeat malam fidem, capit. fin. de præscrip. Ratio decisionis esse potest. Quia qui præscribit in nulla temporis parte rei alienæ conscientiam habeat. Ideo derogatur constitutioni, & consuetudini, quæ sine peccato mortali seruari non potest. Hic igitur considera, quod omne † quod non est ex fide peccatum est. Et sunt verba Apostoli ad Roman. in capitu. 14.
- 2 † Nam constitutio, quæ non est nec iusta, nec honesta, est ipso iure nulla, capit. erit autem lex 4. distinct. † Sed quando continet peccatum, non potest dici lex. Et idem si continet inhonestum, q̄ tenet Bar. in l. omnes populi. ff. de iust. & iure l. si. C. si contra ius, vel vtil. pub. Hinc est, quod mala fide quis præscribere non potest. † Ad hoc vt quis præscribere valeat, tria requiruntur. Bona fides; Titulus, & continuata possessio, capit. quod autem 16. q. 3. in glo. magna licet tamen præscriptio habeat requisita de quibus supra. † Nihilominus in multis casibus interrumpitur præscriptio

scriptio Abb. in c. illud de præscrip. primo per petitionem debiti, etiam pro parte tantum, Bal. in cap. 1. §. quid ergo de inuest. re. alie. fa. Bar. in l. naturaliter ff. de vsucap. Secundo per legatum debiti factum creditori, quia id sapit recognitionem. Bal. in l. 1. ver. sed nunquid C. de fur. Item per protestationem. Bar. in l. non solum §. morte ff. de oper. nou. nunt. Paul. de Cast. consilio 238. alias consilio 292. inci. visa superscripta facti. Et per Alex. in d. l. naturaliter, & per Fely. in cap. nihil, & in cap. illud de præscrip. Item per edificationem quæ interuertit possessionem deficit præscriptio Bal. in l. 2. C. de re. vend. & Alex. in d. l. naturaliter, & in l. 3. §. Labeo ff. de acqui. poss. Item per solutionem vsurarum, per quam fit recognitio debiti. l. plures, & ibi Doc. de fid. inst. gl. & Doc. in l. cum notissimi. §. immo. C. de præscrip. 30. ann. Item fit interruptio, ut in cap. illud de præscrip. vbi etiam dicunt, nec pignus ob hoc datum præscribi. Bar. in d. l. naturaliter. Item per notificationem factam Domino à colono conuento rei vend. Bald. in l. 2. pen. col. ff. vbi in rem act. Abb. in d. c. illud. Item per treguam per not. per Bald. in tit. de pact. const. §. vasalli qui. Item per contradictionem aduersarij Bal. in l. si aquam C. de seru. Item per exilium, vel bannitionem, Bal. in tit. de pac. const. §. Imperialis. Item per malam fidem superuenientem, ante perfectam præscriptionem captam, non post de iure canonico. Bald. in l. 2. col. 3. ver. melior ratio est. C. de seruit. & in l. cum notissimi. §. immo. C. de præscrip. 30. ann. Item superueniens mala fides, c. 2. de reg. iur. Imol. in cap. fi. de præscrip. Bar. in l. aliena. ff. pro empt. non vero si superueniat dubitatio, an res sit aliena Doc. communiter in d. ca. fi. Angel. in l. super longi. C. de præscrip. long. temp. Alex. in l. 3. §. quam. ff. de acq. poss. Item per expressam recognitionem debiti. l. in contractibus. C. de non num. pec. gl. & Doc. in d. l. cum notissimi. §. immo. Item per alluionem, & inundationem aquarum, gl. & Bar. in l. 1. C. de de ann. excep. l. cum vnus. §. si. ff. de bon. auth. iud. poss. Bar. Doc. & Alex. in d. l. 3. ff. de acq. poss. vbi Alex. dicit verum, nisi inundatio sit artificiosa, & utilis, & facta ad irrigandum agros, Bal. in l. 1. 24. col. de confess. Bald. & Angel. in l. seruitutes. ff. de seruit. Barth. Cæpolla de seruit. verb. cap. 20. Qui dicit, quòd quis non præscribit clausam molendini, quam cursus aquarum semper interruptit, si eam inundatio totaliter, vel pro maiori parte destruxerit, quod not. Idē in fundo propè flumen, quæ nunquàm præscribi potest, propter frequentem alluionem interruptentem. Barth. Cæpoll. in tractatu

Statu de alueo ver. speciem. Item per inundationem, non perditur possessio, in casibus nominatis. Itē interruptitur si possessio mea fit lacus. Bal. in l. 1. c. de confes. Item per bellum, & pestem tantam, quod ius in loco non reddatur. Bar. in d. l. naturaliter, Doct. in cap. ex transmissa de præscrip. ubi dicunt, quod tunc dormit, sed continuatur cessante bello, vel peste, tempus præcedens, secundus casus. Idem dicunt Doct. in ferijs repentinis, dummodo nolens agere protestetur. Aliqui Doct. tenent tutius esse, q̄ currat, sed detur restitutio, secus vero in alijs ferijs consuetis. Secundum Inno. & alios in capit. cum non liceat de præscrip. quæ tenet, quod currit, sed detur restitutio, hoc nõ procedit in præscriptione 30. annorum uel statuta subrogata ei loco, quia habet tempora continua, & currit, qualitercunque impeditis, cum sit mere odiosa in negligentibus. Paul. Cast. in in confi. 293. Item dormit, & non currit, tempore quo ius non redditur in loco. Inno. in d. c. ex transmissa. Item tempore uacantis Ecclesie, Bald. in d. s. immo. Item tempore quo Prælati est hæreticus, vel excommunicatus, uel dilapidator, ca. si sacerdotes 16. q. 3. Item tempore inutilis Prælati dormit, & nõ currit præscriptio, c. cū non liceat, & c. auditis de præscr. Item interruptitur per schisma Bar. in d. l. naturaliter uer. Item non currit. ff. de usucap. Bal. in d. s. immo in 2. col. uer. eadem ratione et contra Ecclesiam Romanam, c. cū nobis de præscr. item per actus cōtrarios consuetudini, duos vel tres, gl. sing. l. nemo. s. t. praes, de re. iur. Pau. de Cast. in l. consueto. ff. de legi. Item per dationem fideiussorum, l. cum quis. s. si quis pro reo, & ibi Bar. de solut. Itē per apprehensionem rei oblatae gl. in verb. innouata in d. l. cum notissimi. s. immo, & ibi Doc. item si seruus usufructui debitus aliquo modo pro se fruatur gl. in d. s. immo l. arboribus, s. Idē tractat. ff. de usufruc. & quemadmo. quis utat. per productionem instrumentorum, uel actorum, factam contra potestatem Bal. in l. 1. ff. de in ius uoc. & in l. 1. c. quando libel. Prin. dat. Lanfrac. in tract. de arbitr. 7. par. q. 3 2. Item per solam libelli accusatorii porrectionem interruptitur præscriptio statuti, licet in ciuilibus citatio, uel litis contestatio requiratur. Bar. & Alex. in l. mariti s. quinquennium. ff. ad l. Iul. de adul. Bal. in l. 2. ver. Sed quæro, c. quando libel. Prin. dat. Doc. in cap. illud de præscrip. Item per litem contestatā, corā Iudice suo factā l. more. C. de re. ued. l. si post acceptū, ff. de re. ued. Bar. in l. 2. s. si. ff. pro empt. & in l. si, in prin. ff. de eo per quē fac. erit. Item per citationē legitime

factam in Iudicio, etiam vnicam, non peremptoriam in civili
 causa. Abba. in capitu. illud de præscript. vbi dicit, quòd
 intelligitur de citatione valida, pro dicta lege, cum notif-
 fimi. Immo etiam si citatio esset generalis, & indiscreta,
 Bald. in Authenti. offeratur. C. de lite contestata. Item in-
 terrumpitur per missionem executoris in corporalibus,
 aliàs non. Bartol. in lege secunda, versiculo vltimus sequitur.
 C. de seruit. & in l. 1. C. quando libel. princi. dat. l. 1. ff. de in ius
 voc. Bal. in l. 2. §. fin. ff. pro empt. vers. sed hic videtur contra ubi
 dicit verum, cum distinctione. l. fin. ff. de eo. per quem fac. erit:
 9 quod tamen est verum de iure civili, † sed de iure canonico
 semper impeditur præscriptio per missionem executoris. Bal.
 in d. l. 2. C. de seruit. Angel. Aret. institu. de act. §. neque Barth.
 Cæpo. de seruit. urb. cap. 20. Oldrad. in cons. 276. Item per so-
 lam formationem inquisitionis. Bald. in l. 1. C. quando libel.
 Princ. dat. & per eum in Authen. offeratur 6. colum. C. de lite
 contest. Item per libelli oblationem. Bald. d. §. immo quia habet
 vim citationis ad effectum interrumpendi. Bart. in d. l. mariti §.
 quinquennium. ff. de adult. quòd est verum etiam coram arbitris
 secundum Oldrad. in cons. 176. Item verum si sit malè conce-
 ptus. Bar. in l. accusaturus, ff. de adult. Specu. de cita. vers. nota.
 quòd criminali Alex. in l. iuste. ff. de acquiren. possess. Bal. in l. 1.
 C. de fruc. & lit. expens. vbi dicit, quòd per libellum ineptum
 cuius vigore sit reus absolutus, interrumpitur præscriptio, sed
 interruptio, sicut alia perimitur secundum Alex. in d. l. accusatu-
 rus. Et dic per libellum ineptum interrumpi præscriptionem, si
 tamen detur præfenti in iudicio, etiam non citato, Specula. de
 reo vers. qui habent ius. Item verum etiam si sit incertus, l. fina.
 C. de ann. excep. & ibi Bar. qui idem tenet, si sit generalis. Item
 per amissionem possessionis, Bald. in d. §. immo. Item per solã
 nuntii missionem, seu citationem, si præscriptio sit longissimi
 temporis, l. more. C. de rei uendicat. Bald. in l. contractibus. C.
 de non nume. pecun. Item per nuntiationem nou. oper. l. alie-
 na, & ibi Bar. pro emp. Item per expulsionem gl. & Docto. in l.
 qui fundũ §. bona fide vers. redhibeatur. ff. pro empt. Item per
 defectum tituli superuenientem præscribenti. Bal. in d. §. im-
 mo. Item per defectum rei, quæ extare naturaliter desistit, quia
 res sacra. Bal. in d. §. immo. in 2. col. vers. item interrumpitur si
 res. Item per defectum superuenientem personæ præscribenti,
 quia forte fiat incapax Bal. in d. §. immo colum. 4. in vers. item
 si su-

si superuenit Bar. in l. naturaliter in 4. col. versi. Item requiritur ff. de usucap. Item per amissionem prædij damnantis, Bar. in d. l. naturaliter. Item quando præscribens impeditur præscribere. Item quando impeditur uti iurisdictione, vel iure eligendi, Bal. in d. §. immo in ult. colum. uerfi. Item si quis. Item si possessor sit furiosus, infans, vel in potestate constitutus, Bald. in d. §. immo in ult. col. Item per primum decretum Bald. in l. consentaneum in 6. colum. C. quomo. & quando Iud. sed glo. sing. tenet contrariū in regula sine possessione. Lib. 6. Bart. in l. is qui Reipublicæ. ff. ex quibus caus. ma. an idem sit stantestituto, q̄ post decem annos debitum peti non possit, nisi de eo fuerit facta executio, prius. Bal. in d. l. consentaneum. Bar. in d. l. is qui. Item per responsionem tertij in iudicio. Specu. de lit. contest. versic. licet persona. Item per stipulationem etiam inuvalidam. Item per litis contestationem factam auctore solo in causa pupilli, Docto. & Bar. contra gl. in l. 1. §. sufficit, colum. 2. vers. quæro vtrum. ff. de administrat. tuto. vel à pupillo cum auctoritate tutoris. Item per exceptionem compensationis. Item præscriptio seruitutis interrumpitur sola citatione, si præscribens non nitatur ex titulo, alias per lit. contest. Bar. in l. 2. in fi. C. de seru. Item pro recognitione in dominum Barto. in l. male. C. de præscrip. 30. l. cum notissimi. Item per citationem quam libellus præcedat, Alexand. in l. si finita §. Iulianus de damn. infect. Item impeditur per difformem annuam solutionem, ut quia colonus certis annis soluerit plusquam aliis, interrumpitur præscriptio contra Dominum Flo. in l. quod autem. ff. de seru. urba. præd. Item impeditur. Contra non solutum alterius rei soluta ab eodē, qui duo soluere debebat, & non soluit nisi unū, gl. in d. l. cum notissimi. §. penu. Item per missionem in possessionem causa rei seruandæ, Barto. in l. Celsus in 4. colum. uersicu. sed una lex est. ff. de usucap. Item per sequestrum factum partium consensu, quod priuat possessione Barto. in l. interesse. ff. de acquiren. posses. Bald. in l. 1. C. de prohib. sequestra. pec. & per Felyn. in d. capitu. illud de præscrip. hætenus dixi quomodo & quando præscriptio interrumpitur, nunc autem uidentum quando non interrumpitur præscriptio ratione rei improprietabilis. † Sunt igitur quædam res impræscriptibiles, ut contra iura libertatis non præscribitur, ca. placuit §. potest 16. quæstio. 3. Item nec in tributis præscribitur d. capitu. placuit §. porrò l. cōperit. C. de præscrip. 30. anno. Item nec in matrimo-

nio cap. quod Deo 33. q. 5. Item nec decimæ à laico præscribuntur. cap. causam de præscrip. Item videtur quod non præscribitur in repetitione rerum peculii, l. repetitio, C. ne de stat. defuncto. Item & in seruitutibus, quæ continuam causam non habent, l. seruitutes, ff. de seruit. Item in limitibus. cap. licet 16. quæst. 3. Item in procurationibus debitis ratione utilitatis, cap. cum ex officii de præscrip. Item & in obedientia, ca. cum non liceat de præscrip. & ita concludendo, quod hic habes ea, quæ requiruntur ad præscribendum, & quando, uel ex qua causa interruptitur præscriptio, & ea quæ sunt imprescriptibilia. Et cum in præfenti, cap. fin. de præscrip. habetur, quod malæ fidei possessor nunquam præscribit. Quærendum arbitror, quomodo probabitur malæ fides, si fides siue bona, siue mala, consistit in animo? De directo, dari non potest probatio. Glo. in §. alien. inst. de actio. tex. in l. dolum, C. de dolo, cap. 2. de renunt. libro 6. itaque ex coniecturis duntaxat probari poterit. D. l. dolum, & d. c. 2. si ius resistit possidenti, est præsumptio malæ fidei, ut in Reg. qui contra iura, de Regu. iur. libro 6. & cap. ad decimas de restitu. spol. lib. 6. & l. quemadmodum, & quod ibi not. C. de agricol. & cens. libro 11. Hanc tamē præsumptionem malæ fidei purgat diuturnitas possessionis, uel iustus fucus, in acquirendo, ut not. Innocen. in cap. 2. de integrum restit. nota. Barto. in l. cum querebatur, in fin. c. vnd. nisi autem ius commune non resistit, potest malæ fides probari, si possidenti fuit denunciatum tempore acquisitionis, quod res illa erat aliena, ut l. si fundum. c. de euict. Idem si coram aliquibus dixit se non ignorasse, uel scire, rem esse alienam. Nam præsumitur illud in mente habuisse. l. Labeo. ff. de suppel. leg. & 22. quæstio. 2. cap. is autem. Item si de hoc erat fama in uicinia, & ipse possessor erat vicinus. Præsumitur enim quod ipse debet scire ratione uicinitatis, de præsump. cap. quosdam, & cap. quanto de postul. Prælat. capi. 1. 16. distin. cap. quod dictis not. Barto. in l. 1. ff. si certum petatur, & in l. celsus, ff. de usucap. Item si fuit sibi denunciatum post acquisitionem possessionis, per personam cui erat uerisimiliter credendum, maximè dedit tanta indicia, quibus uerisimiliter debuit credere. Argum. capit. inquisitioni de sent. excommunic. & cap. cum contingat de rescrip. hoc est de mente Barto. in extraua. ad reprimen. in uers. denuntiationem, in fi. facit l. quod te, ff. si certum petatur, & si noluit informari, habetur pro informato, ut nota. Barto. in d. extrauagan. text. in l. 1. §. 1. ff. quod

quod ui aut clam. & in capitu. 2. de tempo. or. din. lib. 6. videtur enim affectata ignorantia, ut ib. Eix his igitur concluditur malefidei possessore nullo iure præ scribere posse. Verum Ecclesia contra aliam Ecclesiam præscribit spatio 40. annorum, cap. illud de præscrip. † Sola Ecclesia Roman. gaudet spacio centum annorum C. de sacrosanct. Eccl.

S U M M A R I V M.

- 1 Sententia lata contra matrimonium nunquam transit in rem iudicatam.
- 2 Sententia reuocatur si de errore constat.
- 3 Ecclesia si constiterit decepta ex quo indebitè matrimonium fuerit separatim per iudicium in simul permanere faciat.
- 4 Sententia præsumitur pro matrimonio donec error, vel iniquitas probetur.
- 5 Iudex in dubio debet admittere quærelam.
- 6 Matrimonij causa post tres sententias si non potest appellari potest tamen quærelari.
- 7 Sententia ex relatione medicorum, vel obstetricum, uel in arte peritorum nunquam transit in rem iudicatam.
- 8 Sententia lata de consilio sapientis non transit in rem iudicatam.
- 9 Sententia super ætate per aspectum corporis non transit in rem iudicatam.
- 10 Sententia ex probationibus priuilegiatis, vel ex præsumptionibus, vel quando vertitur periculum animæ non transit in rem iudicatam.
- 11 Sententia excommunicationis non transit in rem iudicatam.
- 12 Sententia iniqua non transit in rem iudicatam.
- 13 Matrimonium sanctitate, nobilitate, & prioritate omnes contractus mundi antecellit.
- 14 Matrimonium fuit institutum in paradiso ab ipso Deo. Hinc est, quod est sacramentum.
- 15 Matrimonij bona dicuntur tria, fides, proles, & sacramentum.
- 16 Matrimonium expressum & verum, præsumptum, & putatiuum reperitur.
- 17 Matrimonij impedimenta sunt in duodecim casibus.
- 18 Matrimonij alia duo sunt impedimenta tempus feriarum, & interdictum Ecclesie.